

ikke det, der er sket ved ministeriel Skrivelse. Det, der er sket ved ministeriel Skrivelse, er kun dette, at man over for dem, som begære borgerlig Ægteforening, paa Grund af, at de ere udtraadte af Folkekirken, og over for dem, som begære Fritagelse for at svare Skat til Kirken, fordi de ere udtraadte af Folkekirken, er nødt til at forlange en Erklæring i saa Henseende. Dette behøver virkelig ikke at ordnes ved Lov, men kan meget godt ordnes administrativt. Saaledes staar Sagen for mig, men i øvrigt er det en Sag, som jeg, hvis det ærede Medlem bliver Medlem af Udvalget og der drager den frem, med Fornøjelse skal sætte mig ind i paa ny, saa at jeg er fuldstændig inde i den, naar vi skulle forhandle om den. Jeg tror ikke, jeg tager fejl, naar jeg siger, at dette er Forholdet; jeg tror imidlertid, det er et Spørgsmaal, som vi hellere maa behandle i Udvalg end her. — Endnu skal jeg sige til det ærede Medlem for Kjøbenhavns 11te Valgkreds (S. Olsen), at naar han har været bange for, at Præsterne skulde vælge et overmaade ringe Lokale i Præstegaarden til at udføre denne Handling i, tror jeg ikke dette. Jeg tror, at de fleste Præster nu til Dags gerne ville staa i et saa godt Forhold til Medlemmerne af deres Menighed som muligt, og skulde det ske, at denne Lov bliver vedtagen — jeg kan for mit Vedkommende ikke være med til den — tror jeg ikke, at de ville bære sig saaledes ad. Hvis slikt skulde finde Sted ved borgerlig Ægteforening her i Kjøbenhavn, maa jeg jo henvise det ærede Medlem til, at det ikke er mig, men Justitsministeren, han har at henholde sig til derom. Alle Sager, som angaa borgerligt Ægteskab, henhøre nemlig ikke under Kultusministeriet, men under Justitsministeriet. — Ja, jeg tror ellers, jeg har udtalt mig saaledes, forrige Gang jeg havde Ordet, at jeg ikke behøver at udtale mig om min Stilling til Sagen. Jeg tror ligeledes, at jeg i det væsentligste har svaret paa de Henvendelser, der ere rettede til mig. Derfor skal jeg hermed slutte.

Ordføreren for Forslagsstillerne (Svend Høgsbro): Det er kun et Par Bemærkninger, jeg vil tillade mig, dels over

for den ærede Minister og dels over for det ærede Medlem for Stubbekøbing (N. J. Larsen). Hvad angaar den højtærede Ministers Udtalelse nu om Luther, vil jeg jo ikke betvivle, at den højtærede Minister jo har studeret ham meget nøje. Men en Mand, som jeg tror, den højtærede Minister lige saa vel som alle andre vil indrømme har studeret ham mindst lige saa nøje, er afdøde Dr. Rudelbach, og Rudelbach siger i sin Afhandling om borgerligt Ægteskab, at Luther „regnede Ægteskabsager overhovedet til borgerlige Sager og paastod, at Vielse var en fri Sag, som kunde begæres af Kirken“, og saa tilføjede han — og det beder jeg særlig lagt Mærke til —: „Allerklarest har han“ o: Luther „udtalt sig herom i sin „lille Vielsebog for enfoldige Præster“, — „og man mærke vel“, føjer Rudelbach til, „at denne lille Ægteskabsagenda er affattet i Luthers Dødsaar 1546, og at den i den ældre lutherske Kirke var optagen som et Tillæg til Luthers lille Katekismus“. Og i denne lille Vielsebog er det, han udtaler, hvad jeg har citeret i Betænkningen fra i Fjor, navnlig dette, at „Bryllup og Ægtestand er en *verdslig Forretning*, og derfor bør det sig os gejstlige eller Kirketjenere *intet at ville ordne eller regere deri*“ Det er det, som efter Rudelbachs Mening var Kernen i, Slutstenen paa Luthers Opfattelse af dette Spørgsmaal. — Naar den ærede Minister nu kom ind paa dog at udtale sig saa vidt om sine fremtidige Tanker om Ordningen af disse Sager, navnlig fraskiltes Vielse, at han mente, det ikke kunde gaa an at henvise dette alene til borgerlig Ægteforening, saa bestyrkes jeg derved i den Tro, jeg udtalte før ved Slutningen af mit Foredrag, at det nok skal vise sig i den kommende Forhandling, som den højtærede Minister altsaa vil give os sit gode Bidrag til og tage Del i med Iver og Alvor og med Bestræbelse for virkelig at komme til et Resultat, at man maaske dog vil ende, hvor vi ere begyndte.

For saa vidt tror jeg, at det ærede Medlem for Stubbekøbing (N. J. Larsen) har Uret, naar han mener, at dette kun er et Diskussionsemne. Jeg tror, det ærede Medlem tillægger sig for megen Indflydelse i dette Ting, naar han mener, at fordi